

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Τόμος 39 - Τεύχος 3 - Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2000

NOSILEFTIKI

QUARTERLY PUBLICATION OF THE
HELLENIC NATIONAL GRADUATE NURSES ASSOCIATION

Vol 39 - No 3 - July - September 2000

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Οδηγίες για τους συγγραφείς 212
2. Άρθρο Σύνταξης 215
A. Παπαδαντωνάκη

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΕΙΣ

1. Καρκίνος του μαστού. Η πρώτη ημέρα μετά τη διάγνωση 217
Γεωργία Σαββοπούλου
2. Νοσηλευτική προσέγγιση στα προβλήματα ασθενών με καρκίνο τελικού σταδίου 225
Μαρία Λαβδανίτη
3. Η εφαρμογή κλινικών μελετών στην ογκολογία και ο ρόλος του νοσηλευτή σε αυτές 229
Θεοχάρης Κωνσταντινίδης
4. Η Στεφανιαία Νόσος στις μεταμηνόπαυσιες γυναίκες: Ένας κίνδυνος που υποεκτιμάται 258
Παναγιώτης Κιέκκας, Μαρία Κάργα
5. Βασικές αρχές νοσηλευτικής φροντίδας σε παιδιά με μηνιγγίτιδα σύγχρονα δεδομένα και νοσηλευτικές παρεμβάσεις κατά την οξεία φάση της νόσου 273
Μαργαρίτα Γιαννακοπούλου
6. Το μοντέλο της αυτοφροντίδας της Dorothea Orem, η εφαρμογή του σε ένα χειρουργικό τμήμα βραχείας νοσηλείας 284
Δημήτριος Θεοφανίδης, Αντιγόνη Φουντούκη
7. Επαγγελματική εξουθένωση νοσηλευτών. Έννοια, συνιστώσες, συνέπειες 292
Ευαγγελία Αδαλή

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Αποτύπωση της εικόνας των νοσηλευτών των πολυδυνάμων ΜΕΘ 242
Αναστασία Τσιμογιάννη, Γεώργιος Φιλντίσης, Πάυλος Μυριανθεύς, Λίζα Λοΐζου, Γεώργιος Μπαλτόπουλος
2. Προφύλαξη έναντι του ιού της ηπατίτιδας Β από το νοσηλευτικό προσωπικό 265
Ηρώ Μπροκαλάκη, Βασιλική Μάτziου
- Αναλυτικές Οδηγίες για τους Συγγραφείς 298

CONTENTS

1. Instructions to Authors 212
2. Editorial 215
A. Papadantonaki

REVIEWS

1. Breast Cancer. The first day after the diagnosis 217
Georgia Savopoulou
2. Palliative nursing care of patients with cancer 225
Maria Lavdaniti
3. Clinical cancer' research and the nurse's participation 229
Theocharis Konstantinidis
4. Coronary heart disease in postmenopausal women: an underestimated risk 258
Panayotis Kiekkas, Maria Karga
5. Principles of nursing care in children with meningitis, current data and nursing interventions during the acute phase of the disease 273
M. Giannakopoulou
6. Dorothea Orem's self care model of nursing and its implementation in a short stay surgical ward 284
Dimitrios Theofanidis, Antigoni Fountouki
7. Nurses burnout concept components consequences 292
Evagelia Adali

RESEARCH PAPERS

1. The profile of the Greek Nurses of the intensive Units 242
Anastasia Tsimogianni, George Fildissis, Pavlos Myriantheys, Liza Loizou, George Baltopoulos
2. Preventive measures taken by nurses against the spread of Hepatitis B virus 265
Iro Mprokalaki, Vasiliki Matziou
- Detailed instructions to Authors 298

ΠΡΟΦΥΛΑΞΗ ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΙΟΥ ΤΗΣ ΗΠΑΤΙΤΙΔΑΣ Β ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Ηρώ Μποροκαλάκη, Νοσηλεύτρια Δρ.,
Λέκτορας Τμήματος Νοσηλευτικής
Πανεπιστημίου Αθηνών
Βασιλική Μάτζιου, Νοσηλεύτρια Δρ.,
Λέκτορας Τμήμα Νοσηλευτικής
Πανεπιστημίου Αθηνών,
Τμήμα Νοσηλευτικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Περίληψη: Σκοπός της μελέτης ήταν η εκτίμηση της εφαρμογής μέτρων προφύλαξης έναντι του ιού της ηπατίτιδας Β (HBV) από το νοσηλευτικό προσωπικό. Το υλικό της μελέτης αποτέλεσαν 600 άτομα νοσηλευτικού προσωπικού που εργάζονται σε νοσοκομεία της Αθήνας και η μέθοδος συλλογής ήταν το ανώνυμο ερωτηματολόγιο. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης, μόνο το 67% του νοσηλευτικού προσωπικού χρησιμοποιεί γάντια κατά την τοποθέτηση φλεβοκαθετήρα, το 67,5% χρησιμοποιεί αδιάβροχη επίδεση σε περίπτωση μικροτραυματισμού και το 70,8% δεν χρησιμοποιεί αδιάβροχη μπλούζα σε νοσηλεία όπου υπάρχει κίνδυνος έκθεσης σε βιολογικά υγρά. Επίσης το 34,7% του προσωπικού δεν τοποθετεί το μολυσμένο ιματισμό σε διπλό σάκο εξαιτίας του ότι δεν τον προμηθεύει το νοσοκομείο. Το 39% δεν τοποθετεί τα αιχμηρά αντικείμενα σε ειδικό δοχείο ενώ τα υπόλοιπα μολυσματικά υλικά τα απορρίπτει χωρίς αδρανοποίηση στα κοινά σκουπίδια σε ποσοστό 52%. Τέλος το 69% αναφέρει έλλειψη ειδικού πρωτοκόλλου για τη φροντίδα ασθενών / φορέων του HBV. Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι τα μέτρα που εφαρμόζει το νοσηλευτικό προσωπικό για τη μείωση διασποράς του HBV είναι ελλιπή. Η συνεχιζόμενη εκπαίδευση του νοσηλευτικού προσωπικού και η καθιέρωση και αυστηρή τήρηση γραπτών οδηγιών θα μπορούσε να προστατεύσει τους ασθενείς και το νοσηλευτικό προσωπικό από τον ιό της ηπατίτιδας Β.

Λέξεις ευρητηριασμού. Ηπατίτιδα Β, μέτρα πρόληψης, νοσηλευτική.

Αλληλογραφία: Ηρώ Μποροκαλάκη, Παπαδιαμαντοπούλου 24Β Αθήνα, 115 28.

PREVENTIVE MEASURES TAKEN BY NURSES AGAINST THE SPREAD OF HEPATITIS B VIRUS

Iro Mprokalaki, Nurse PhD,
lecturer Nursing Department
University of Athens
Vasiliki Matziou, Nurse PhD,
lecturer Nursing Department
University of Athens,
Nursing Department, University of Athens

Abstract: The purpose of this study was the evaluation of preventive measures taken by nurses against the spread of hepatitis B virus (HBV). The study was conducted by means of an anonymous questionnaire which completed by 600 nurses working in the area of Athens. According to results of the study, only 67% of the nurses use gloves during venous catheterisation; 67,5% use waterproof occlusion in case of minor injury and 70,8% don't use protective clothing when at risk of exposure to body fluids. Additionally 37.4% of the personnel don't place contaminated clothing in special double bags, because such bags are not available; 39% don't discharge needles and other sharp instruments in puncture resistant containers, whereas 52% dispose infective waste without previous neutralisation. Finally, 69% report lack of a special protocol for the case of patients / carriers of HBV. In conclusion, the preventive measures on behalf of the nurses seem to be deficient. The continuing education of nurses along with the establishment and strict application of written instructions could protect patients and nurses against the HBV.

Key words: HBV, preventing measures, nurses.

Corresponding Author: Iro Mprokalaki, Papadimitopoulou 24 B Athens, 115 28.

1. Εισαγωγή

Η λοίμωξη με τον ιό της ηπατίτιδας Β (HBV) αποτελεί σοβαρό πρόβλημα δημόσιας υγείας σε όλες τις χώρες του κόσμου¹.

Ο επιπολασμός της λοίμωξης είναι υψηλότερος στους επαγγελματίες υγείας απ' ό,τι στο γενικό πληθυσμό^{2,3}.

Η μετάδοση του ιού γίνεται παρεντερικώς, από επαφή μολυσματικού υλικού με δερματικές ή βλεννογονικές εκδορές. Το νοσηλευτικό προσωπικό, σύμφωνα με μελέτες, έρχεται σ' επαφή με μολυσματικά υλικά και κυρίως με αίμα σε ποσοστό 80%, ενώ συχνά παθαίνει μικροτραυματισμούς κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του^{4,5}. Ο κίνδυνος μετάδοσης του HBV μετά από τυχαίο τρύπημα με βελόνη μολυσμένη από αίμα πάσχοντος είναι 19 - 37%⁶. Ο κίνδυνος αυτός παρότι είναι γνωστός στο νοσηλευτικό προσωπικό εν τούτοις η εφαρμογή προφυλακτικών μέτρων είναι πλημμελής.

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν να εκτιμήσει την εφαρμογή μέτρων προφύλαξης του νοσηλευτικού προσωπικού έναντι της ηπατίτιδας Β.

2. Υλικό - Μέθοδος

Το υλικό της μελέτης αποτέλεσαν 600 άτομα νοσηλευτικού προσωπικού που εργάζονται σε Δημόσια Νοσοκομεία της Αθήνας.

Για τη συλλογή των στοιχείων χρησιμοποιήθηκε ανώνυμο ερωτηματολόγιο το οποίο περιελάμβανε ερωτήσεις που βασίστηκαν στις οδηγίες του Κέντρου Ελέγχου Λοιμώξεων των ΗΠΑ (CDC)⁷. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από δύο ενότητες. Η πρώτη ενότητα περιελάμβανε τα δημογραφικά στοιχεία του νοσηλευτικού προσωπικού, ενώ η δεύτερη περιελάμβανε ερωτήσεις που αφορούσαν τα μέτρα προφύλαξης που πρέπει να εφαρμόζει το νοσηλευτικό προσωπικό όταν νοσηλεύει φορείς ή ασθενείς με Ηπατίτιδα Β.

3. Αποτελέσματα

Στον πίνακα 1 φαίνονται τα ατομικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά του νοσηλευτικού

προσωπικού. Όπως φαίνεται στον πίνακα το μεγαλύτερο ποσοστό του νοσηλευτικού προσωπικού, 90,5% ήταν γυναίκες. Η μέση ηλικία των ερωτηθέντων ήταν $31 \pm 3,3$ έτη. Το επίπεδο εκπαίδευσης του νοσηλευτικού προσωπικού ήταν : τεχνολογικής εκπαίδευσης 68,7%, πανεπιστημιακής 4,8%, ενώ το 26,5% ήταν μέσης εκπαίδευσης. Η προϋπηρεσία στο νοσοκομείο ήταν $9 \pm 3,2$ έτη. Οι ερωτηθέντες εργάζονταν σε χειρουργείο 27,2%, ΜΕΘ 24,3%, σε Τμήμα Επειγόντων 5,8% ενώ σε παθολογικά και χειρουργικά τμήματα 22% και 20,7% αντίστοιχα.

Στον πίνακα 2 φαίνονται τα μέτρα προφύλαξης κατά την εκτέλεση νοσηλευτικών πράξεων. Όπως φαίνεται από τον πίνακα, δεν υπάρχει ειδικό πρωτόκολλο νοσηλείας ασθενών με ηπατίτιδα Β σε ποσοστό 68,7%. Το μεγαλύτερο ποσοστό του νοσηλευτικού προσωπικού 72%, χρησιμοποιεί γάντια κατά τη φλεβοκέντηση ενώ το 25,5% δε χρησιμοποιεί. Από τα γάντια χρησιμοποιούνται τα τύπου Latex σε ποσοστό 76,5%. Αδιάβροχη επίδεση σε μικροτραυματισμούς εφαρμόζει το 67,5%, ενώ δε χρησιμοποιεί αδιάβροχη προφυλακτική ρόμπα το 70,8%. Στον πίνακα 3 φαίνονται τα προφυλακτικά μέτρα που εφαρμόζονται κατά τη διάθεση μολυσματικού υλικού. Όπως προκύπτει από τον πίνακα το νοσηλευτικό προσωπικό τοποθετεί τον ιματισμό σε διπλό σάκο 62,6% και αυτοί που δεν τον τοποθετούν δηλώνουν ότι το νοσοκομείο δεν τους διαθέτει σάκους 69,9%. Επίσης τοποθετούν τα αιχμηρά αντικείμενα σε ειδικά δοχεία 61%, ενώ τα μολυσματικά υλικά σε ποσοστό 52% πετιούνται χωρίς αδρανοποίηση στα κοινά σκουπίδια. Στον πίνακα 4 φαίνεται η εφαρμογή απολύμανσης σε ειδικές περιπτώσεις. Σύμφωνα με τον πίνακα, εφαρμόζεται ειδική απολύμανση σε χρησιμοποιηθέντα σε ασθενείς και φορείς HBV εργαλεία, σε ποσοστό 88,1%. Οι θάλαμοι που νοσηλεύονται οι ασθενείς απολυμαίνονται σε ποσοστό 75,6%, ενώ για τις κηλίδες αίματος προηγείται μηχανικός καθαρισμός με νερό και σαπούνι σε πολύ μικρό ποσοστό 9,5%. Ακολουθεί όμως απολύμανση με χλωρίνη (42,9%) ή γλουταραλδεΐδη (45,7%).

Ο πίνακας 5 μας δείχνει τις απόψεις του

νοσηλευτικού προσωπικού σχετικά με τη νοσηλεία ασθενούς ή φορέα ηπατίτιδας Β.

Σύμφωνα με τα δεδομένα του πίνακα, σχεδόν όλο το νοσηλευτικό προσωπικό (99,3%) επιθυμεί να γνωρίζει εάν οι νοσηλευόμενοι ασθενείς είναι φορείς HBV. Βέβαια σπάνια οι ασθενείς (54,8%) ενημερώνουν γι' αυτό το νοσηλευτικό προσωπικό. Στην ερώτηση, που πρέπει να νοσηλεύονται οι ασθενείς με ηπατίτιδα Β, το νοσηλευτικό προσωπικό απάντησε σε μοναχικό δωμάτιο (45,6%) σε κοινούς θαλάμους (2,9%) και το μεγαλύτερο ποσοστό (51,5%) θεωρεί ότι η βαρύτητα της νόσου θα καθορίσει τη νοσηλεία σε μοναχικό ή κοινό θάλαμο.

4. Συζήτηση

Το νοσηλευτικό προσωπικό αποτελεί ομάδα υψηλού κινδύνου για την ηπατίτιδα Β. Ο HBV είναι παρεντερικά μεταδιδόμενος και η επαφή με μολυσμένο αίμα, βελόνες, σύριγγες, εργαλεία, αποτελούν τους κλασικούς τρόπους μετάδοσης του ιού. Ο κίνδυνος αυτός σύμφωνα με έρευνες, είναι 5 - 10 φορές μεγαλύτερος στο προσωπικό υγείας απ' ό,τι στο γενικό πληθυσμό. Η εφαρμογή μέτρων προφύλαξης στους χώρους νοσηλείας των ασθενών και εργασίας του προσωπικού αποτελεί τον κυριότερο τρόπο διακοπής της αλυσίδας μετάδοσης του ιού. Αρκετά από τα μέτρα προφύλαξης μπορεί να είναι γνωστά στο νοσηλευτικό προσωπικό, ωστόσο φαίνεται ότι δεν τηρούνται στην καθημερινή πράξη.

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν να εκτιμήσει την εφαρμογή μέτρων προφύλαξης του νοσηλευτικού προσωπικού έναντι του HBV. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης η πλειοψηφία του νοσηλευτικού προσωπικού του δείγματος ήταν γυναίκες (91%) με προϋπηρεσία $9 \pm 3,2$ έτη, ενώ το επίπεδο εκπαίδευσης ήταν κυρίως τεχνολογικής (69%). Το προσωπικό εργάζονταν σε χειρουργείο (27%), ΜΕΘ (24%), χειρουργικά και παθολογικά τμήματα 20,7% και 22% αντίστοιχα. Τα προφυλακτικά μέτρα έναντι του HBV που εφαρμόζε το νοσηλευτικό προσωπικό, όπως φάνηκε από τη μελέτη, ήταν ελλιπή και δεν τηρούνταν οι οδηγίες του CDC.⁷

Συγκεκριμένα, το ποσοστό του νοσηλευτικού προσωπικού που δεν χρησιμοποιεί γάντια κατά τη φλεβοκέντηση ήταν αρκετά υψηλό 29%. Αυτό συμφωνεί με αντίστοιχο εύρημα μελέτης που έγινε στην Αυστραλία μόνο που εκεί το ποσοστό ανήρχετο σε 42%⁹ και μελέτης που έγινε σε πανεπιστημιακά νοσοκομεία στη Δανία και Νορβηγία όπου βρέθηκε ότι μόνο στο 18% των αιματηρών νοσηλευτικών τεχνικών χρησιμοποιούσαν γάντια¹⁰. Το νοσηλευτικό προσωπικό δεν καλύπτει μικροτραυματισμούς του δέρματος με αδιάβροχη επίδεση παρότι είναι γνωστό ότι η μετάδοση του HBV γίνεται και μέσω αφανών λύσεων της συνεχείας του δέρματος. Όσον αφορά τη χρήση αδιάβροχης προφυλακτικής ρόμπας σε τεχνικές που υπάρχει πιθανότητα έκθεσης σε αίμα και βιολογικά υγρά το ποσοστό είναι απαράδεκτα χαμηλό, ανέρχεται μόλις σε 24% ακόμη και σε περιπτώσεις μαζικής αιμορραγίας. Τα ευρήματα που αφορούσαν τη διαχείριση και διάθεση μολυσματικών υλικών έδειξαν ότι το νοσηλευτικό προσωπικό δεν τηρεί βασικούς κανόνες υγιεινής παρότι είναι γνωστοί και συχνά επαναλαμβανόμενοι από τη επιτροπή Νοσοκομειακών Λοιμώξεων. Συγκεκριμένα, 39% του προσωπικού δεν απορρίπτει τα αιχμηρά αντικείμενα σε ειδικά δοχεία και τα τοποθετεί στα κοινά σκουπίδια αυξάνοντας τον κίνδυνο τραυματισμού άλλων εργαζομένων. Επίσης ένα μεγάλο ποσοστό (53%) των ερωτηθέντων απάντησε ότι τα μολυσματικά υλικά πετιόνται στα κοινά σκουπίδια χωρίς αδρανοποίηση. Αυτό το εύρημα, μας οδηγεί σε προβληματισμό και το αποδίδουμε στην πιθανή έλλειψη ειδικών κλιβάνων στα νοσοκομεία, στη δύσκολη πρόσβαση σ' αυτούς, στην ελλιπή εκπαίδευση και ενημέρωση του προσωπικού διαχείρισης απορριμμάτων, καθώς και στη μη διαλογή αυτών στον τόπο παραγωγής.

Μέτρα απολύμανσης, εργαλείων και θαλάμου νοσηλείας όπως φάνηκε από τη μελέτη, λαμβάνονται σε ικανοποιητικό ποσοστό από το νοσηλευτικό προσωπικό. Εκεί που υπάρχει πρόβλημα είναι στις κηλίδες αίματος στις οποίες ναίμεν εφαρμόζεται ειδική απολύμανση, ωστόσο δεν προηγείται μηχανικός καθαρισμός ο οποίος

ως γνωστό Δε φονεύει αλλά μειώνει αποτελεσματικά τον αριθμό των μικροοργανισμών^{7 - 11}. Τέλος η άποψη των ερωτηθέντων σχετικά με τη νοσηλεία ασθενών με ηπατίτιδα Β, σε μοναχικό δωμάτιο ή κοινό θάλαμο, ήταν " ανάλογα με τη βαρύτητα της νόσου ". Το εύρημα αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις οδηγίες του CDC σύμφωνα με τις οποίες οι ασθενείς πρέπει να νοσηλεύονται σε κοινούς θαλάμους αλλά με ειδικές προφυλάξεις. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στο φόβο του προσωπικού λόγω ελλιπούς ενημέρωσης και στη ανεπαρκή χωροταξική υποδομή και λειτουργία των νοσηλευτικών τμημάτων¹².

5. Συμπεράσματα - προτάσεις

Τα μέτρα προφύλαξης που εφαρμόζει το νοσηλευτικό προσωπικό στα νοσοκομεία, έναντι της Ηπατίτιδας Β είναι ελλιπή. Προς τούτο απαιτείται :

- Συνεχιζόμενη εκπαίδευση και επιμόρφωση των επαγγελματιών υγείας.
- Καθιέρωση γραπτών οδηγιών νοσηλείας ασθενών με ηπατίτιδα Β ή ασθενών με HbsAg θετικό.
- Επάρκεια και σωστή χρήση υλικού στα νοσοκομεία.
- Έλεγχος για σχολαστική τήρηση των κανόνων υγιεινής στο χώρο του νοσοκομείου,

Πίνακας 1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά νοσηλευτικού προσωπικού.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	%
ΗΛΙΚΙΑ 31 ± 3,3 έτη (x ± SE)	
ΦΥΛΟ	
Άνδρες	9,5
Γυναίκα	90,5
ΣΧΟΛΗ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ	
Πανεπιστήμιο	4,8
ΤΕΙ	68,7
Διετούς φοιτήσεως	26,5
ΠΡΟΫΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ 9 ± 3,2 έτη (x ± SE)	
ΤΜΗΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	
Παθολογικό	22,0
Χειρουργικό	20,7
Μονάδες	24,3
Χειρουργείο	27,2
Τμήμα Επειγόντων	5,8

Πίνακας 2. Εφαρμογή μέτρων προφύλαξης κατά την εκτέλεση νοσηλευτικών πράξεων

ΠΡΟΦΥΛΑΚΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	%
ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ	
Ναι	31,3
Όχι	68,7
ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΓΑΝΤΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΙΜΟΛΗΨΙΑ	
Ναι	72,2
Όχι	25,5
Δεν απάντησαν	2,3
ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΓΑΝΤΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΦΛΕΒΟΚΑΘΕΤΗΡΩΝ	
Ναι	67,5
Όχι	29,2
Δεν απάντησαν	3,3
ΑΝ ΝΑΙ, ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ ΓΑΝΤΙΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ	
Latex	76,5
Πλαστικά	4,3
Χειρουργικά – Αποστειρωμένα	19,2
ΚΑΛΥΠΤΕΤΕ ΤΟΥΣ ΜΙΚΡΟΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΥΣ ΜΕ ΑΔΙΑΒΡΟΧΗ ΕΠΙΔΕΣΗ	
Ναι	67,5
Όχι	32,5
ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΑΔΙΑΒΡΟΧΗ ΠΡΟΦΥΛΑΚΤΙΚΗ ΡΟΜΠΑ ΣΕ	
Αιμοληψία	3,4
Περιποίηση τραυμάτων	2,3
Μαζική αιμορραγία	23,5
Καμιά από τις παραπάνω περιπτώσεις	70,8

Πίνακας 3. Εφαρμογή προφυλακτικών μέτρων κατά τη διάθεση μολυσματικού υλικού

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ	%
ΤΟΠΟΘΕΤΕΙΤΕ ΤΟΝ ΙΜΑΤΙΣΜΟ ΣΕ ΔΙΠΛΟ ΣΑΚΟ	
Ναι	62,6
Όχι	37,4
ΕΑΝ ΟΧΙ, ΓΙΑΤΙ	
Δεν υπάρχει ειδικός σάκος	10,2
Δεν θεωρείτε απαραίτητο	19,9
Δεν τον προμηθεύει το Νοσοκομείο	69,9
ΤΟΠΟΘΕΤΕΙΤΕ ΤΑ ΑΙΧΜΗΡΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΣΕ ΕΙΔΙΚΟ ΔΟΧΕΙΟ	
Ναι	61,0
Όχι	39,0
ΑΠΟΤΕΦΡΩΝΕΤΕ ΤΑ ΜΟΛΥΣΜΑΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ	
Ναι	62,1
Όχι	37,9
ΠΕΤΙΟΥΝΤΑΙ ΤΑ ΜΟΛΥΣΜΑΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΔΡΑΝΟΠΟΙΗΣΗ	
Ναι	47,4
Όχι	52,6

Πίνακας 4. Εφαρμογή απολύμανσης έναντι του HBV

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗΣ	%
ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΕ ΕΙΔΙΚΗ ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗ ΣΤΑ ΕΡΓΑΛΙΑ	
Ναι	88,1
Όχι	11,9
ΑΠΟΛΥΜΑΙΝΕΤΕ ΤΟΝ ΘΑΛΑΜΟ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ	
Ναι	75,6
Όχι	24,4
ΚΑΘΑΡΙΖΕΤΕ ΤΙΣ ΚΗΛΙΔΕΣ ΑΙΜΑΤΟΣ ΜΕ :	
Νερό και σαπούνι	9,5
Οινόπνευμα	1,9
Διάλυμα χλωρίνης	42,9
Γλουταραλδεΐδη	45,7

Πίνακας 5. Απόψεις του νοσηλευτικού προσωπικού σχετικά με τη νοσηλεία ασθενών με ηπατίτιδα Β.

	%
ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΕΑΝ Ο ΑΣΘΕΝΗΣ ΕΙΝΑΙ ΦΟΡΕΑΣ	
Ναι	99,3
Όχι	0,7
ΠΟΣΟ ΣΥΧΝΑ ΣΑΣ ΕΝΗΜΕΡΩΝΟΥΝ ΟΙ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΦΟΡΕΙΣ	
Αρκετά	14,2
Συχνά	14,6
Σπάνια	54,8
Ποτέ	16,4
ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ HBV ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΝΟΣΗΛΕΥΟΝΤΑΙ	
Σε μοναχικό δωμάτιο	45,6
Σε κοινούς θαλάμους	2,9
Ανάλογα με τη βαρύτητα της νόσου	51,5

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Corrarino JE. Perinatal hepatitis B: Update and recommendations. MCN. Am. J. Matern. Child. Nurs. 1988; 23 (5): 246 - 252.
2. Osterholm MT, Garayalde SM. Clinical viral hepatitis B among Minnesota hospital personnel: Results of a ten-year statewide survey. JAMA. 1985; 254: 3207 - 3212
1. Ζουμπούλη - Βαφειάδη Ε. Ηπατίτις. Στο : Λοιμώξεις και αντιμικροβιακή χημειοθεραπεία. Εκδότες Σφηκάκης Π. Γιαμαρέλλου Ε. Εκδόσεις Λίτσας. Αθήνα 1991; 915 - 946.
4. Nelsing S., Nielsen T., Nielsen J. Occupational blood exposure among health care workers. Frequency and reporting. Scand. J. infec. Dis. 1993; 25 (2): 193 - 198.
5. Lee SS., Gerberich SG., Waltre La. et al. Work-related assault injuries among nurses. Epidemiology. 1999; 10(6): 685 - 691.
6. Department of Labor Occupational Safety and Health Administration. Occupational exposure to bloodborn pathogens; final rule. Federal Register 1991 ; 56 : 64175 - 64182.
7. Centers for Disease Control. Guidelines for prevention of transmission of human immunodeficiency virus and hepatitis B virus to health - care and public - safety workers. MMWR 1989 ; 38 (S-6) : 1 - 37.
8. Trevelyan J. Who is at risk? Live Issues. 1991 ; 87: 26 - 29.
9. Knight VM. Bodsworth NJ. Perceptions and practice of universal blood and body fluid precautions by registered nurses at a major Sydney teaching hospital. J. Adv. Nurs. 1998 ; 27 (4) : 746 - 751.
10. Zimakoff J., Stormark M., Olesen Larsen S. Use of gloves and hand washing behavior among

- health care workers in intensive care units. A multicenter investigation in four hospitals in Denmark and Norway. *J. Hosp. Infec.* 1993 ; 24 : 63 - 67.
11. Rutala WA. Selection and use of disinfectants in health care. In: Mayhall CG. (ed). *Hospital Epidemiology and Infection Control*. Williams and Wilkins. Baltimore, Maryland, 1996 ; 913 - 936.
  12. Department of Labor US: Department of Health and Human Services. Joint Advisory Notice: protection against occupational exposure to Hepatitis B Virus (HBV) and human immunodeficiency virus (HIV). *Federal Register*. 1987; 52 : 41818 - 41824.

Υποβλήθηκε για δημοσίευση 22/7/2000